

ANALYSE AV LANDSKAPSBILDE OG FRILUFTSLIV

som grunnlag for boligutbygging på felt B26-29

Kirkenes, Sør- Varanger kommune

07.05.2006

Denne analysen er ment å skulle fungere som et grunnlagsmateriale i forbindelse med den videre reguleringen og utbyggingen av boligområdene B 26, B 27, B 28 og B 29 (se figur), slik de er omtalt i den gjeldende kommuneplanen for Sør-Varanger.

Analysen skal danne et utgangspunkt for både å sikre at områdets naturpreg bevares og at friluftinteressene ivaretas i utbyggingen av området. I dette dokumentet er derfor områdets egenskaper og bruk knyttet til landskap og friluftsliv dokumentert. Det er også gjort en vurdering av sårbarhet for utbygging.

I tillegg til en befaring, er diverse rapporter og brosjyrer som omtaler områdets friluftsliv samt digitalt kartmateriale brukt som grunnlagsinformasjon for analysen.

Analyseområdet er definert som det området som blir fysisk eller visuelt berørt av utbyggingen av boligområdene. Den etterfølgende analysen omfatter derfor det området som vist på figuren til høyre, med hovedvekt på de områdene som fysisk berøres av utbyggingen og de direkte tilgrensende områdene.

Arbeidet er utført på oppdrag for Sør-Varanger kommune av Norconsult as med arkitekt/planlegger Lene Basma Siebert som fagansvarlig.

Figur 1-1: Oversikt over analyseområdet

2.1.1 TERRENGFORM - høydelag

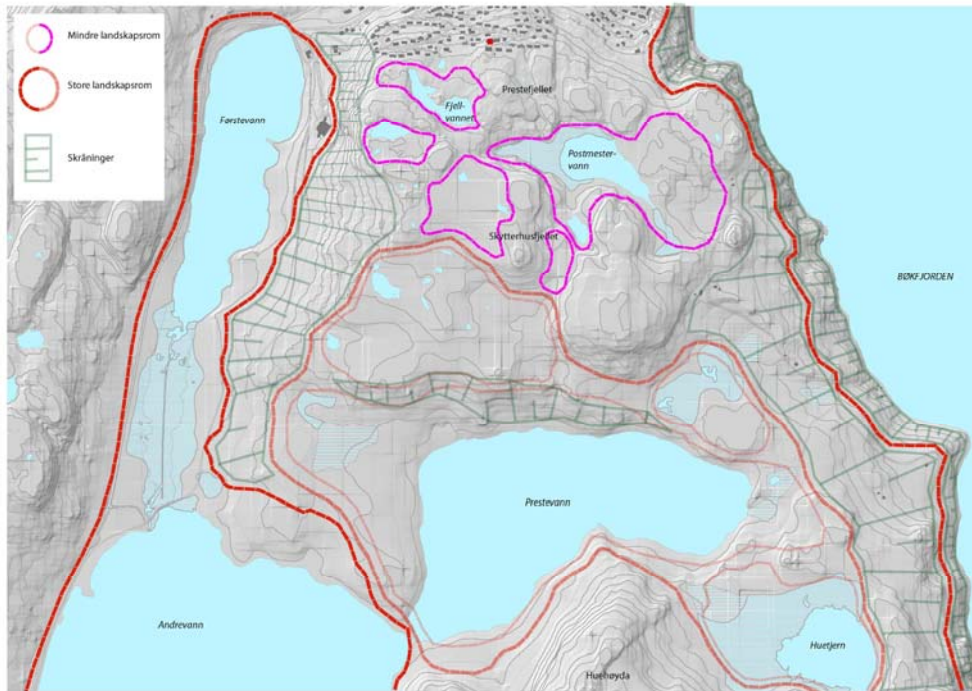
Figur 2-1: Høydelagskart med ekvidistanse 5 m

Terreng- og landform henger sammen med de geologiske forholdene i området, og er en av de viktigste landskapskomponentene som er med på å danne landskapets karakter.

I Kirkenes som mange andre steder, er det isen som har formet de store landformene. Med unntak av ut mot Bøkfjorden, som er en langsmal fjord med bratte fjordsider, er området preget av runde, flate fjell, med mye fjell i dagen og vann i de fleste forsenkningene. Når det gjelder skalaen på terrengformene, er det forskjeller innenfor analyseområdet. Den sørlige delen har få og større landskapsformer som Skytterhusfjellet og Høehøyda, mens den nordøstlige delen rundt Postmestervann og Fjellvannet, er preget av mindre terrengformer og et mer småskala landskap.

Som figuren til venstre viser, er det forholdsvis store høydeforskjeller i analyseområdet, fra Bøkfjorden på kote 0 til toppene på Skytterhusfjellet som er 120 og 115 m.o.h. Det allikevel mulig å identifisere noen sammenhengende hovednivåer; områdene (moreneavsetningene) rundt Førstevann og Prestevann og ut mot Bøkfjorden på ca. kote 40 til 50, et mindre, mer skrånende "platå" opp mot Skytterhusfjellet på kote ca. 55-75. Mot nord og øst er området, som nevnt over, mer kupert, og man får større høydeforskjeller innenfor små avstander.

2.1.2 TERRENGFORM - landskapsrom

Figur 2-2: Landskapsrom

Forskjellen i skala på terrengformene i den sørlige og den nord-nordøstlige delen av analyseområdet gir seg også utslag i at det dannes ulike typer landskapsrom i de ulike områdene.

I tillegg til de overordnede landskapsrommene; det langsmale "fjordrommet" og "vannrommet" langs Første- Andre- og Tredjevann, finner man derfor lengst sør i analyseområdet et større landskapsrom rundt Prestevann som avgrenses i nord og sør av Skytterhusfjellet og Huehøyda. Skråningen ned mot Bøkfjorden som delvis er ur, og skråningen mot Førstevann er med på å danne klare avgrensninger av de overordnede rommene, mens der hvor Andre vann, Prestevannet og fjorden møtes, går landskapsrommene litt over i hverandre.

Det store rommet rundt Prestevannet kan også deles inn i mer lokale rom basert på høydeforskjellene i terrenget, slik det er vist i figuren til venstre.

I den nord - nordøstlige delen som er mer småkupert finner man tilsvarende mindre landskapsrom (markert med lilla), men også her med vann i de fleste av forsenkningene.

2.1.3 VANN OG VEGETASJON

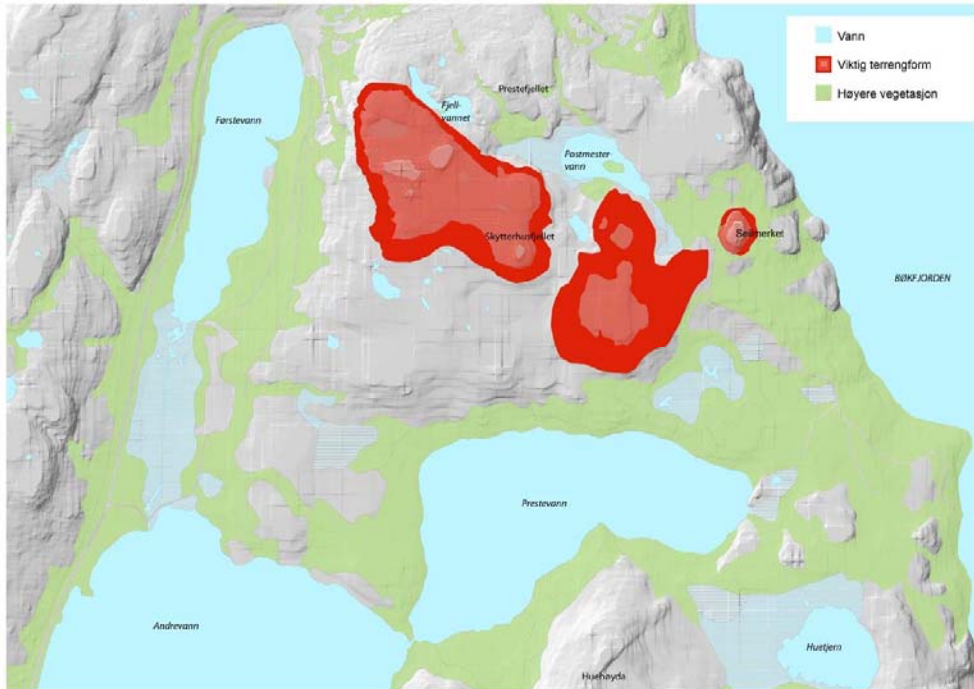

Figur 2-3: Vann og vegetasjon

Vegetasjonsmønsteret er med på å danne og definere landskapsrommene i en mindre skala. Analyseområdet er preget av et kystklima med mye vind som har resultert i et karrig landskap med vegetasjon preget av lav, lyng og lavtvoksende, til dels krypende busker og trær. Deler av analyseområdet ligger også over den polare barskoggrensene, slik at området fra ca. kote +70 er preget av alpint snaufjell. I de lunere og lavereliggende områdene rundt vannene er det imidlertid mer frodig og her finner man også høyreiste løvtrær. Før krigen plantet man ut furu på Kirkeneshalvøya, og restene av et slikt plantefelt kan man finne på sørøstsiden av Prestevannet. Fordi vegetasjonen er knyttet til vannene og "gulvet" i de store landskapsrommene, forsterker den og understreker de store terrengformasjonene som Skytterfjellet og Huehøya.

Sjø og vann er sterke landskapselementer. På Kirkeneshalvøya preger fjorden oppfattelsen av tettstedet, og også store deler av analyseområdet. I tillegg er vannene, både de store, som Førstevann, Andre vann og Prestevann, men også de mindre som for eksempel Postmestervann, svært viktige landskapselementer som er med på å prege naturoplevelsen i området.

2.2.1 VIKTIGE LANDSKAPSELEMENTER

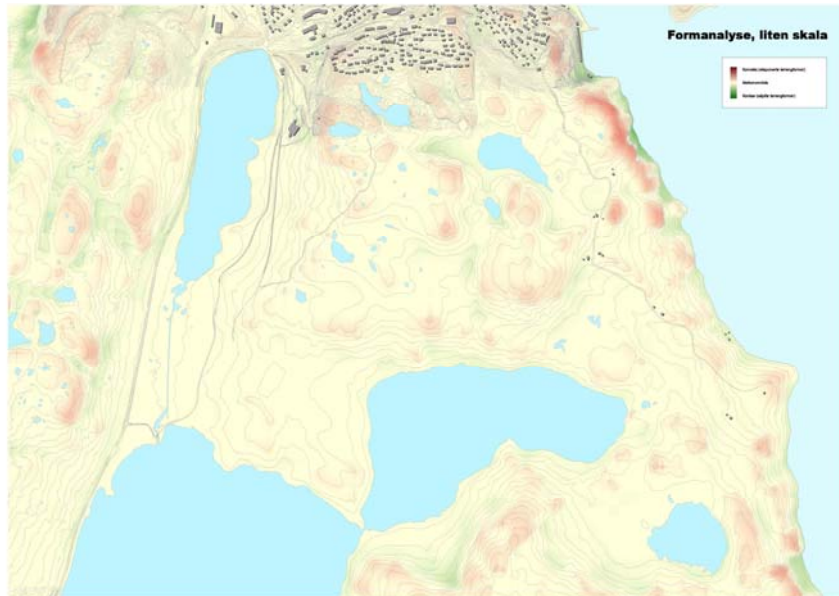
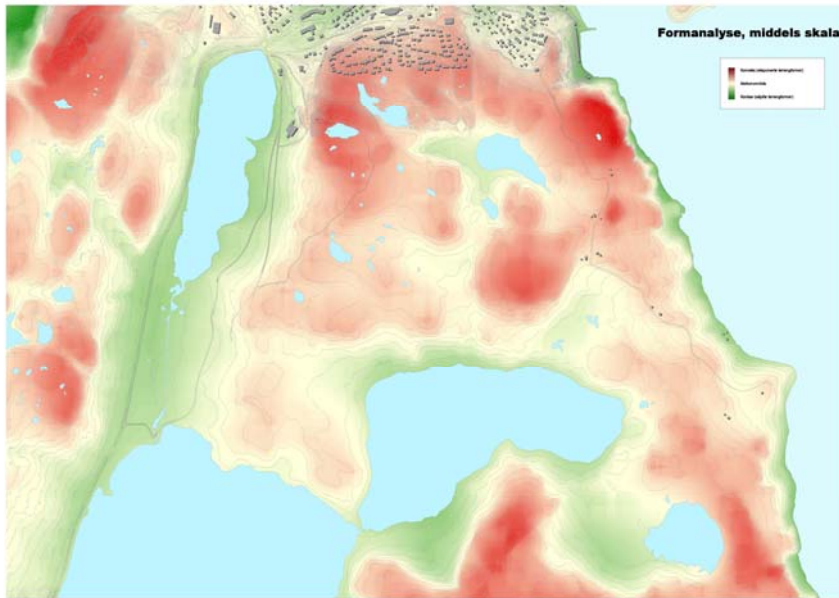
Figur 2-4: Viktige landskapselementer

Verdivurderingen som gjenspeiles i figuren til venstre er basert på en vurdering av landskapselementer som er spesielt viktige for områdets karakter, og naturgitte elementer med et sterkt særpreg.

Store deler av området ligger over den polare barskogsgrensen. Den høye vegetasjonen som er i området anses derfor å ha høy verdi.

Vannene, toppene på Skytterhusfjellet som også er viktige romdannende elementer sammen med toppen ved Seilmerket, er landskapselementer som gir området sin spesielle karakter og preger naturopplevelsen i området.

2.3.1 SYNLIGHET

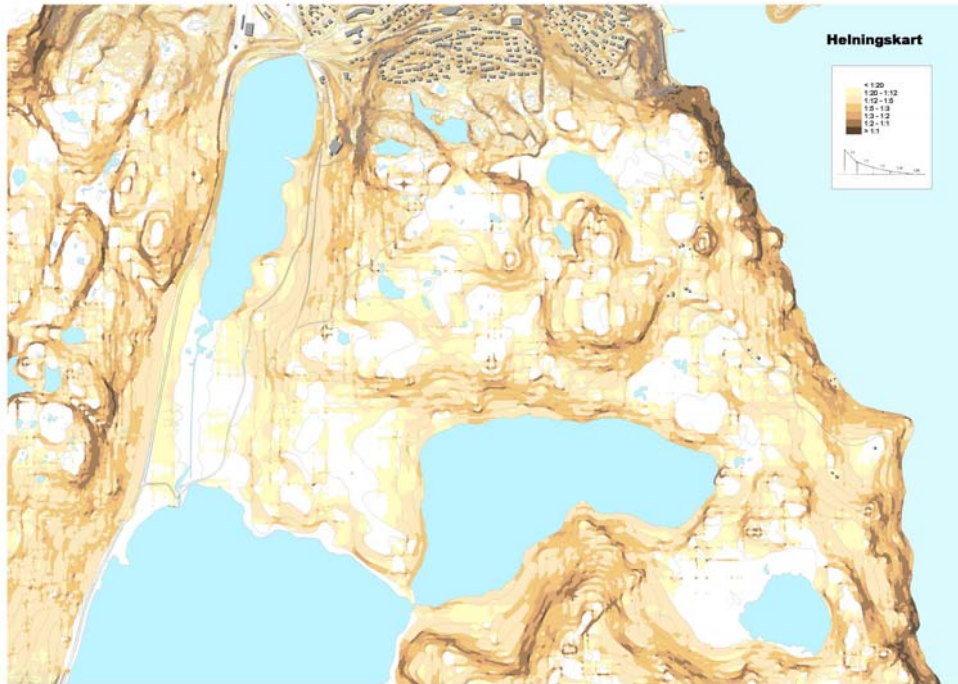
Figurene til venstre illustrerer de konkave og konvekse formene i landskapet i analyseområdet. Når det gjelder synlighet vil inngrep i en konvekse form (markert med rødt) være mer fremtredende fordi denne er eksponert på en annen måte enn konkave områder (markert med grønt).

For å kunne si noe om sårbarhet i forhold til synlighet må man imidlertid også ta landskapsrommene, som sier noe om hvilke områder som visuelt hører sammen, med i betraktningen. I store landskapsrom, som for eksempel rundt Førstevann, Prestevann og ut mot fjorden, vil inngrep og bebyggelse være synlig fra større områder enn i de delene av analyseområdet med mer småskala terrengforme, som for eksempel området rundt Postmestervann.

Figur 2-5:

Formanalyser

2.3.3 HELNING

Figur 2-6: Helningskart

Tilrettelegging for boligbygging i bratte områder vil generelt sett medføre større terrenginngrep enn på flatere områder. Landskapets sårbarhet for inngrep vil derfor også være avhengig av helningsgraden.

Figuren til venstre viser at man mot Bøkefjorden, men også deler av skråningen mot Førstevann og i området nord for Prestevann har områder som er så bratte (brattere enn 1:3) at utbygging av boliger både vil være uhensiktsmessig og medføre store terrenginngrep.

2.3.4 KONKLUSJON - Buffersoner

Figur 2-7: Buffersoner (markert med brunt) som ikke bør bebygges for å ivareta området landskapskvaliteter

Basert på betraktningene over knyttet til hvilke elementer som er viktige for landskapsopplevelsen i dette området og vurderingene av ulike former for sårbarhet, viser figuren til venstre (med brunt) hvilke områder som av hensyn til området natur- og landskapskvaliteter ikke bør bebygges.

Figuren viser buffersoner på 60 og 90 meter (lysere farge) rundt vannene. I tillegg er toppene og områder med helning over 1:5/1:3 markert som områder som ikke bør bebygges.

3.1.1 FRILUFTSLIV - bruk av området

Figur 3-1: Oversikt over bruken av området til friluftsliv

I denne sammenhengen defineres friluftsliv som opphold og fysisk aktivitet i friluft og fritid med sikte på miljøforandring og miljøopplevelse.

Kirkeneshalvøya danner overgangen mellom kyst- og innlandsnaturen. Det betyr blant annet et variert turterreng og mange fine fiskevann, slik som for eksempel Førstevann og Andrevann innenfor analyseområdet.

Området som er omtalt i denne analysen er en del av et stort ubebyggt naturområde i umiddelbar nærhet til tettstedet. Det betyr at det har en viktig funksjon både som et nærrområde og et dagstuumråde. I tillegg til en lysløype som går fra bebyggelsen ved Prestefjellet mot Førstevann og videre mot Bjørnevatn, er det et nett av stier og løyper både i retning sørvest mot Virgas, men også sør og sørøst mot Rundvann og Elvenes.

Sykkelvegen som går på østsiden av Førstevann og vestsiden av Andrevann er en viktig forbindelse mellom Kirkenes og Hesseng.

3.2.1 KONKLUSJON - Buffersoner

Figur 3-2: *Buffersoner (markert med brunt) som ikke bør bebygges for å ivareta områdets bruk til friluftsliv*

Basert på kartleggingen av friluftslivet innenfor analyseområdet anses det som viktig å bevare en bred korridor (på figuren er den vist ca. 150 meter) fra Museet via Prestvannslia mot Huehøyda, og selvfølgelig beholde lysløypetraseen i en ubebyggt korridor.

I tillegg bør man bevare en 30 meters "hoved" trasé på tvers av området i skråningen mot Skytterhusfjellet med en forbindelse opp mot og forbi Postmestervann.

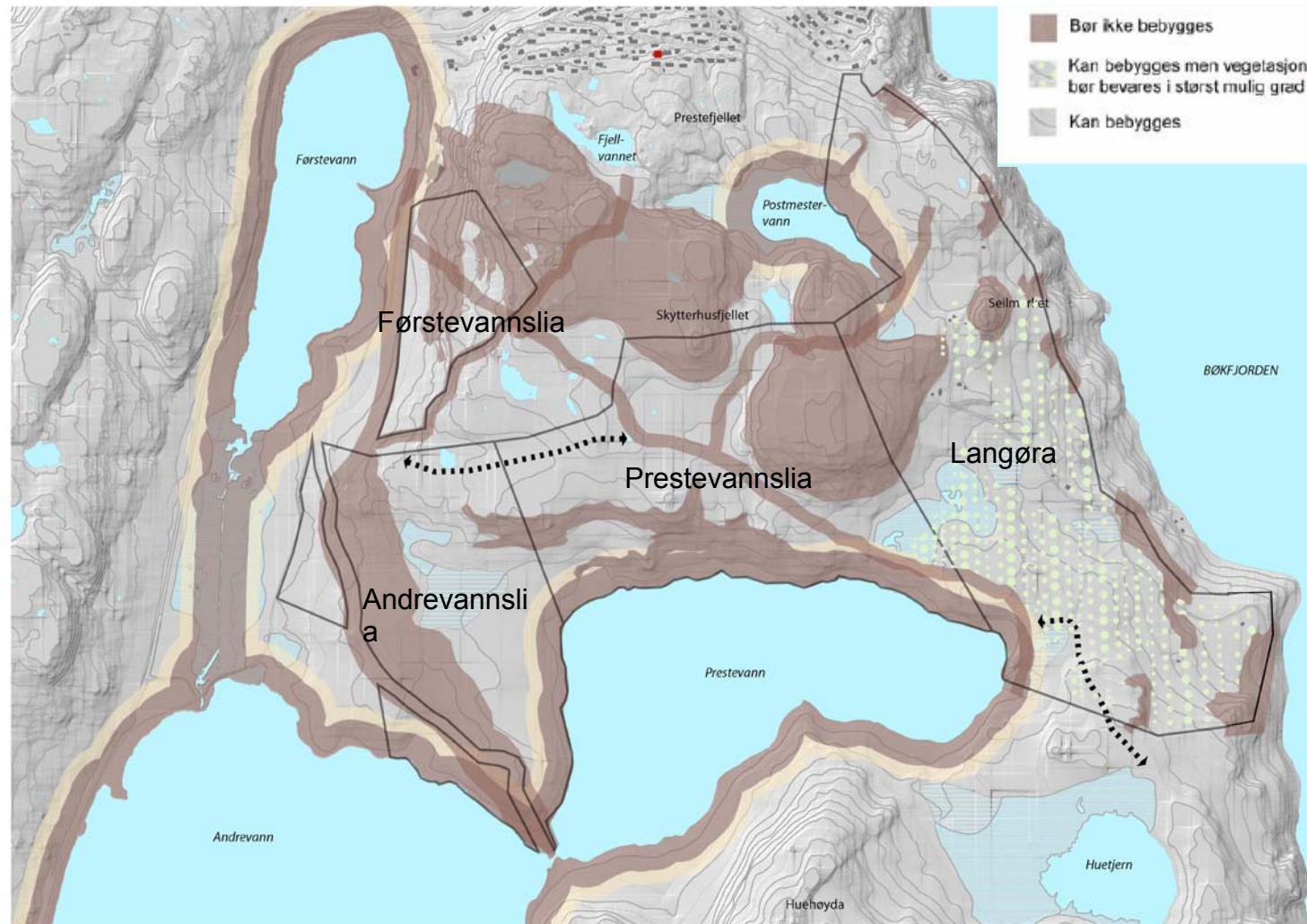
Andre forbindelser (markert med stiplede linjer på figuren) kan det tilrettelegges for som en del av det interne vegsystemet i boligområdene eller som smalere "smett" mellom tomtene.

4.1.1 SAMMENSTILLING - temakart sårbarhet

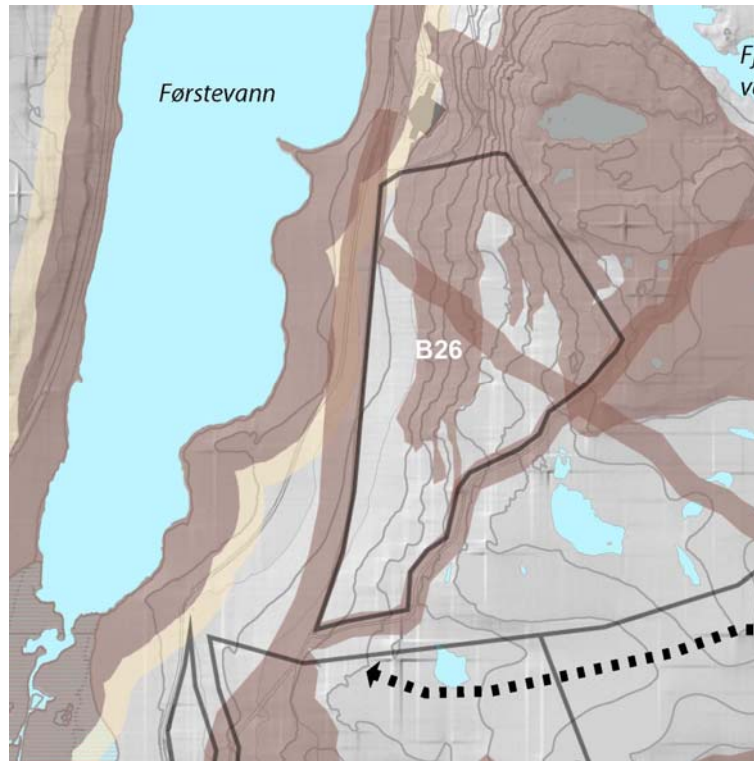

Figur 4-1: Temakart sårbarhet : områder som ikke bør bebygges (markert med brunt) for å ivareta områdets landskapskvaliteter og bruk til friluftsliv.

TEMAKART med felt

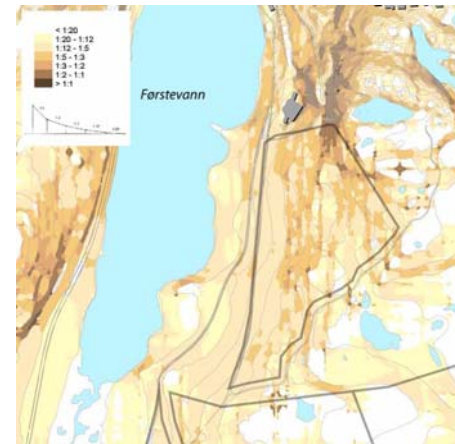
4.1.2 VURDERINGER - enkeltområder

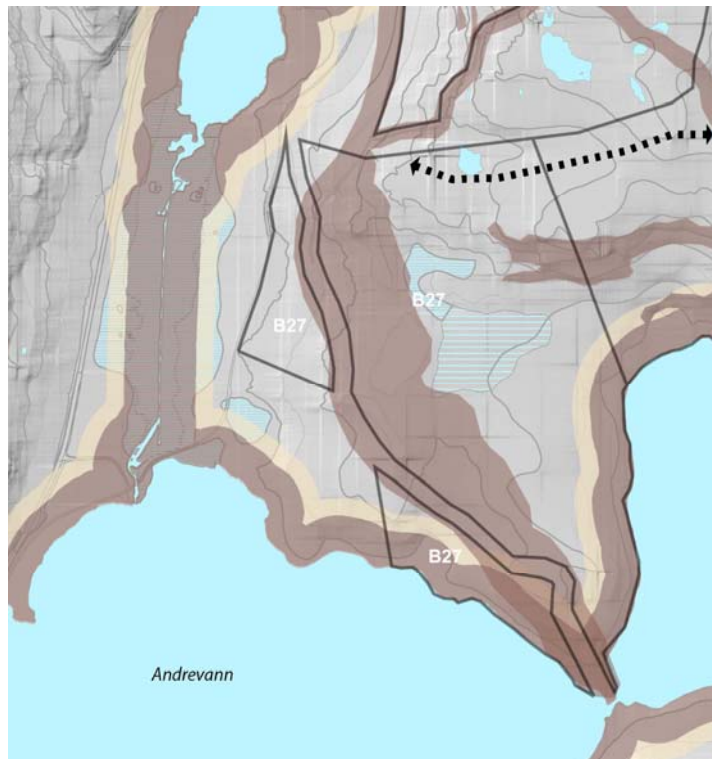
Figur 4-2: Buffersoner B 26

B26 - Førstevann

Terrenget innenfor dette feltet er relativt bratt, hvor store deler av området har en helning på mellom 1:5 og 1:3. Dette, sammen med nærheten til det eksisterende tettstedsområdet tilsier at det antageligvis vil egne seg best til utbygging f.eks av terrasseleiligheter. Området vil bli svært synlig fra riksvegen og den andre siden av Førstevann.

Figur 4-3: Helningskart for B 26

Figur 4-4: Buffersoner B27

B27- Andrevann

Dette feltet er delt inn i tre delområder. Delområdet som ligger lengst sørvest grenser opp mot Andrevann og friluftskorridoren i retning Bjørnevatn. En utbygging i dette området vil også berøre en god del av den eksisterende høyere vegetasjonen som finnes i tilknytning til vannene. Av hensyn til tilgjengeligheten til vannkanten og ønsket om en sammenhengende bred ubebygd korridor frem til Prestevannsbroa bør man vurdere å la være å bygge ut dette delområdet.

Figur 4-5: Buffersoner B 28

B28 Prestevann

Dette feltet berøres av buffersonene tilknyttet toppene på Skytterhusfjellet, den skrå friluftskorridoren og sonen for allmenn ferdsel langs Prestevannet. Ellers vil dette feltet kunne bygges ut uten å komme i konflikt med landskaps- eller friluftsinnteresser. En 60 meters buffersone langs vannet vil også sikre at det meste av den høyere vegetasjonen vil kunne bevares.

Figur 4-6: Buffersoner B 29

B29 - Langøra

I dette området vil en utbygging til boligformål måtte ta hensyn til buffersoner langs både Prestevannet og Postmestervannet. I tillegg vil det være viktig å bevare de karakteristiske toppene ved Skytterhusfjellet og Seilmerket. Seilmerket er også et område med en del automatisk fredede kulturminner, noe som også vil kunne begrense potensialet for utbygging i dette området. Dette feltet er også preget av relativt mye eksisterende høyere vegetasjon, en utbygging av disse delene av feltet bør derfor skje på en slik måte at den eksisterende vegetasjonen bevares i størst mulig grad.